

Alustus kuntien taloustilanteesta ja näkymistä

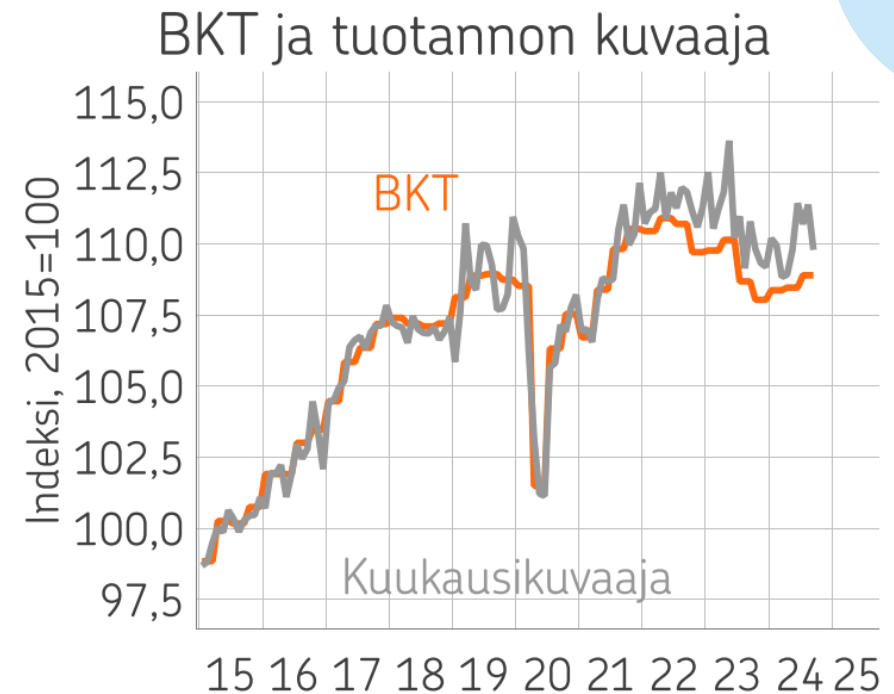
JHL:n YKV-info 17.12.2024

@MinnaPunakallio @minnapunakallio.bsky.social

Talouden kasvunäkymät nousseet alkuvuonna 2024 pohjakosketuksesta

Ennakolliset tilastot 2024 tarkentuvat vielä

- Palvelut vetävät maailmantalouden kasvua, kasvunäkymä toistaiseksi vakaa, Euroalue toipunut (hitaasti)
- Suomen talouskasvu elpynyt.
- Kasvua vauhdittanut julkinen kulutus. Yksityinen kulutus heikkenemässä. Vienti vahvistunut. Investoinnit yhä laskussa. Kuluttajien ja yritysten luottamus toipunut hieman, mutta taso heikko suhteessa edeltäviin vuosiin.

Lähde: Macrobond, StatFin, OP

Työttömät

tuhatta henkeä, kausitasoitettu sarja

**Työttömyys
lisäntynyt
vuoden 2023 lopusta
noin 40 000
hengellä.**

26.11. Työllisiä vähemmän ja työttömiä enemmän lokakuussa 2024 verrattuna vuoden takaiseen
Tiedote

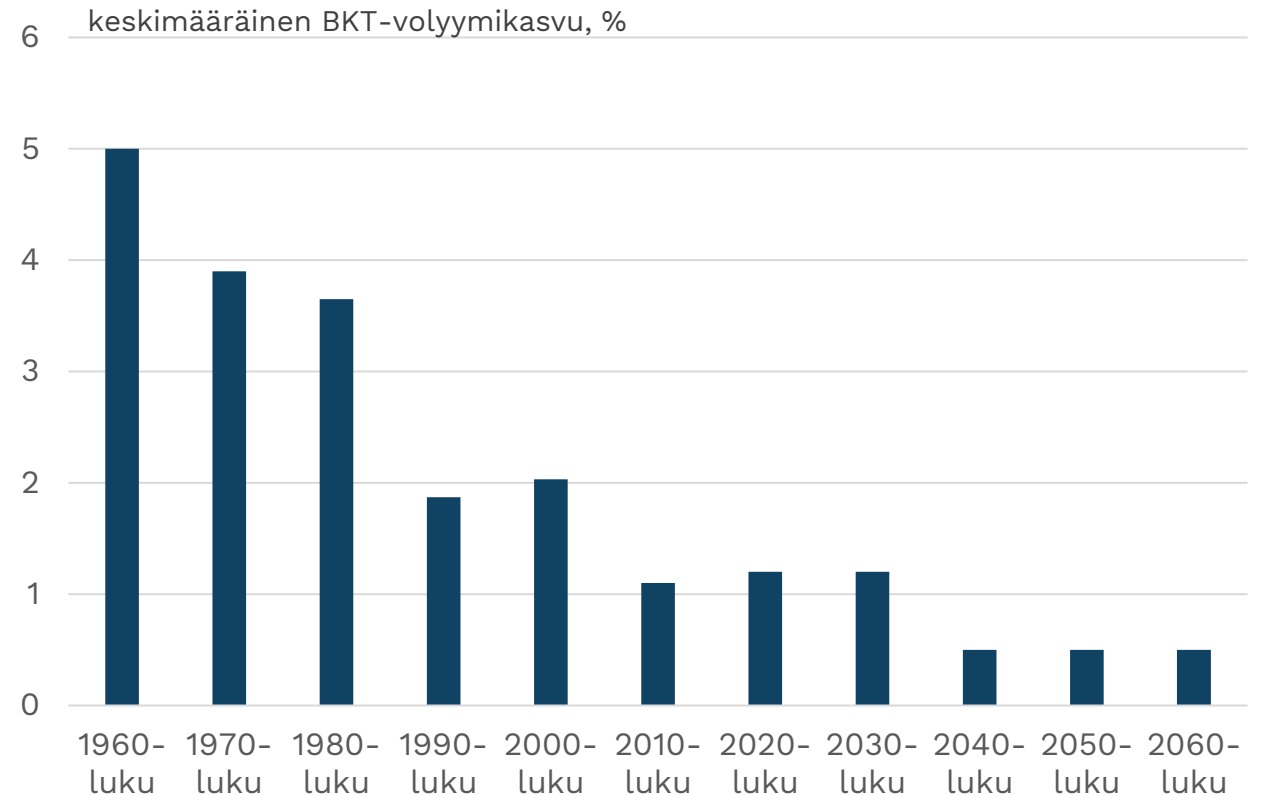
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 27.11.2024

Uusien avoimien työpaikkojen määrä väheni

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin lokakuun aikana 27 300 eli 26 700 vähemmän kuin edellisen vuoden lokakuussa. Kaikkiaan lokakuussa oli avoimna 51 300 työpaikkaa, mikä on 50 700 vähemmän kuin vuosi sitten.

Pitkän aikavälin kasvuarvio ennakoi talouskasvun hidastuvan

- Talouskasvu keskimäärin noin 1,2 prosenttia 2020- ja 2030-luvuilla
- Talouskasvu keskimäärin noin 0,5 prosenttia 2040-, 2050- ja 2060-luvuilla
  - Nuorten ikäluokkien koko pienenee
  - Nuorten ikäluokkien keskimääräinen koulutustaso pienenee

Kuntatalouden tila ja näkymät

”Jo pitkään oli tiedossa se, että vuonna 2023 kuntien talous oli poikkeuksellisen vahva sote-muutokseen liittyvien niin sanottujen verohäntien vuoksi.”

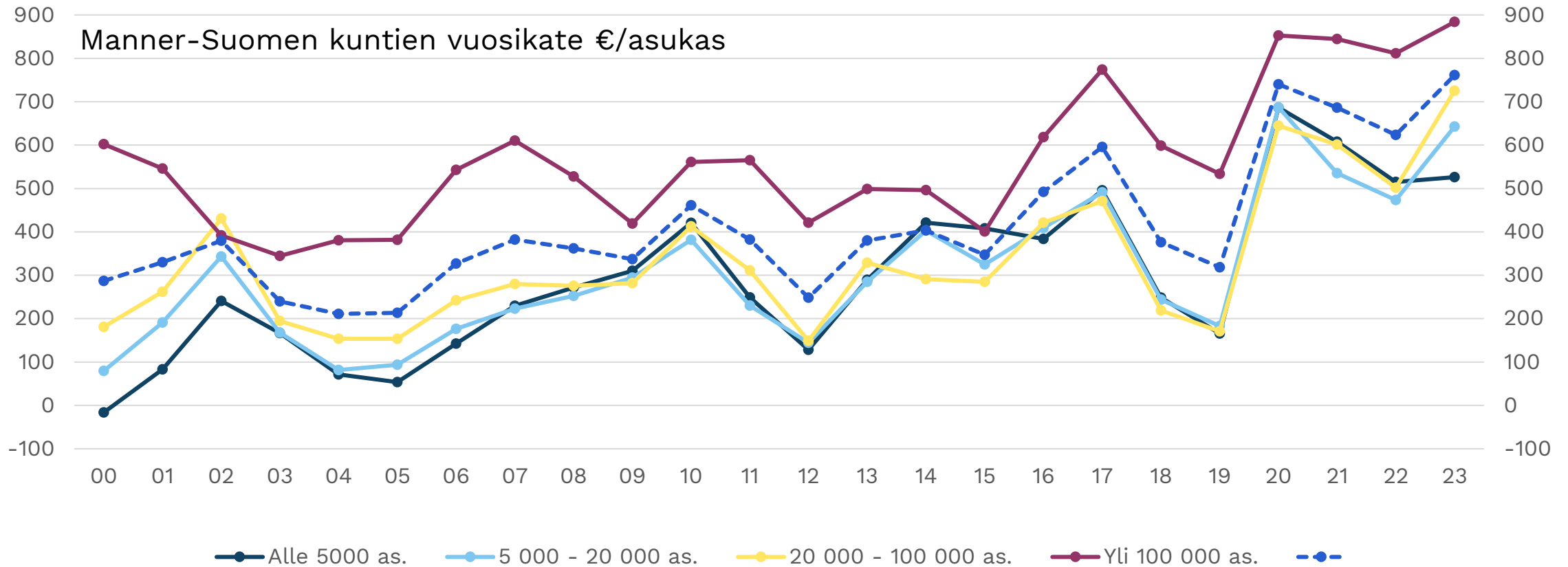
Minna Punakallio

Kuntien vuosikatteet eriytyvät

Isojen kaupunkien vuosikatteet kehittyivät vuonna 2023 parhaiten

Vuosikate vahvistunut 2000-luvulla

16.12.2024

KUNTA
LIITTO

Vuonna 2024 lähtien näkymä romahtaa: tilikauden tulos ja vuosikate, mrd.€

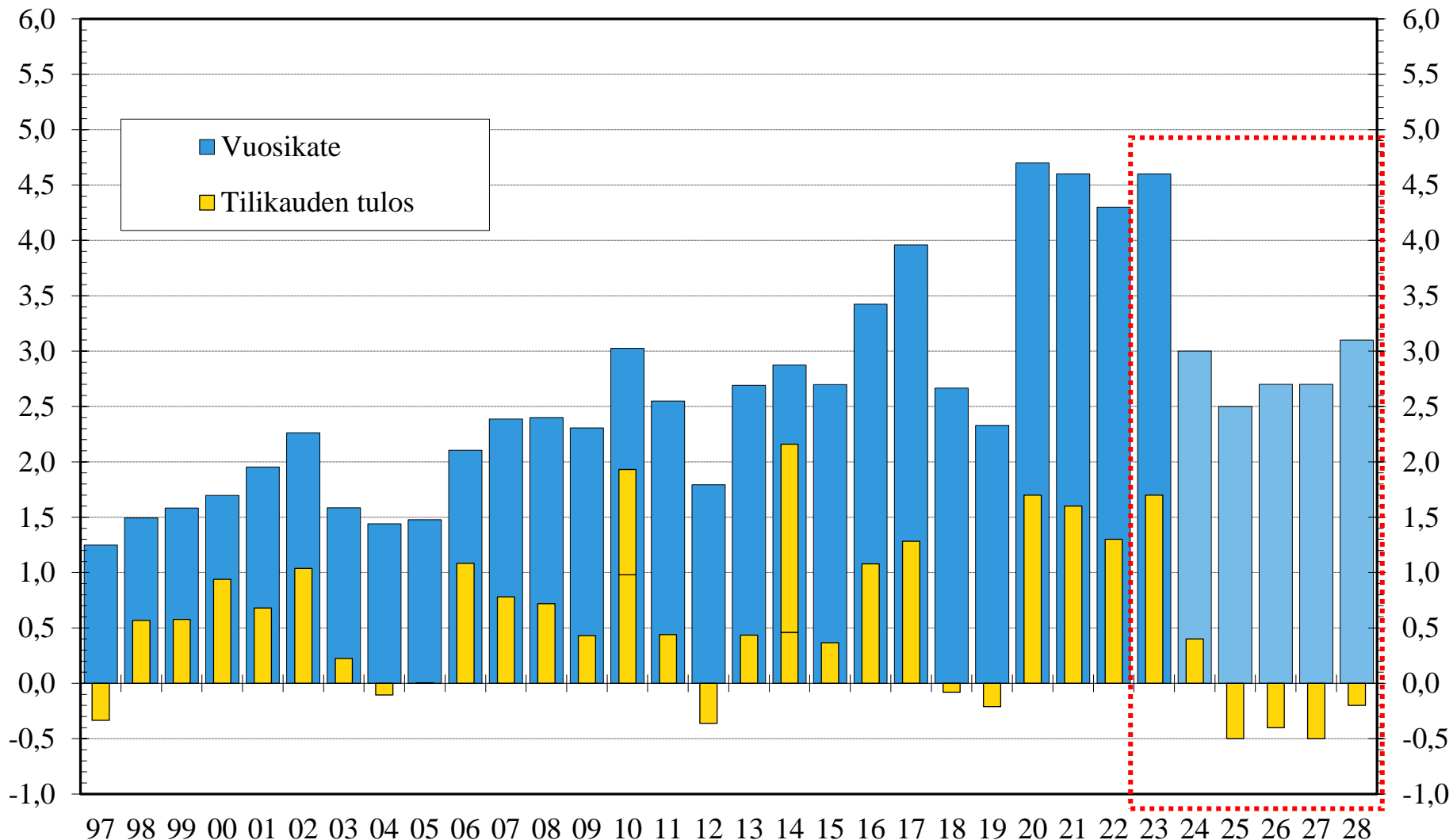
Vuoden 2010 tuloksessa HSY:n perustamisesta johtuvaa kirjanpidollista myyntivoittoa 0,95 mrd. euroa.

Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tulosta 1,7 mrd. euroa.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kikyn lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin täysimääräisinä vuosina 2018-2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 2,6 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettiin koronatukia yhteensä noin 2,4 miljardia euroa.

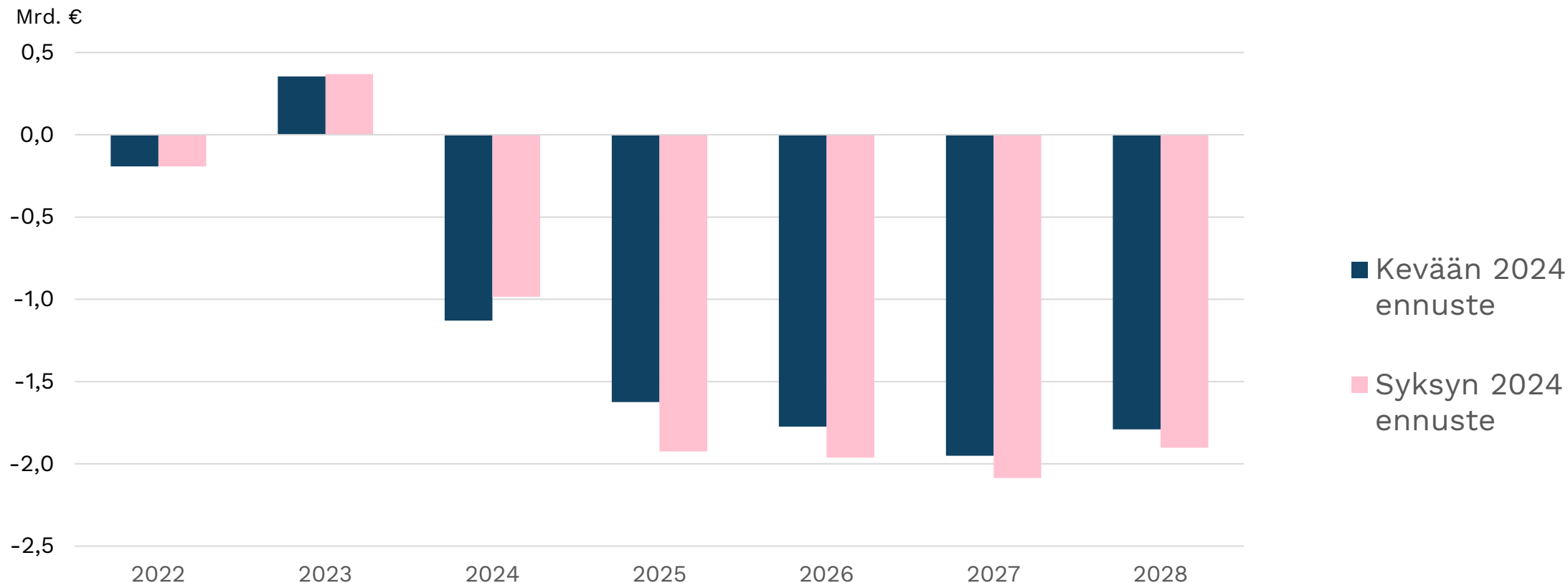
Vuoden 2023 vuosikatetta parantaa erityisesti edellisten vuosien verotilitykset.

Kuntatalouden rahoitustasapaino on synkkä

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta = tulorahoitus – investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Mitä heikkenemisen taustalla?

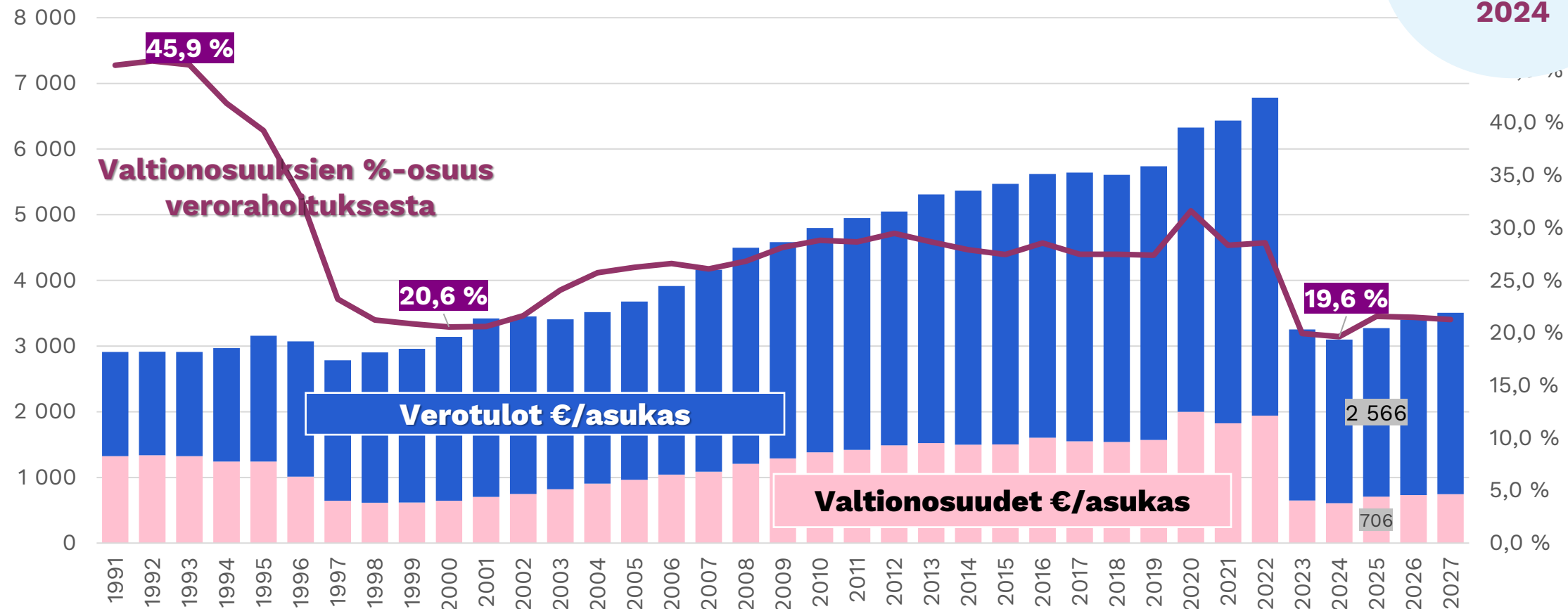

**Kuntien tuloja nakertaa
nyt vaimea
suhdannelilanne ja
hallituksen leikkaukset
kuntien
valtionosuuksiin:
Indekseihin, koto-
korvauksiin, kulttuuriin
ja ammatilliseen
koulutukseen**

Valtion rahoitusosuus peruspalveluihin historiallisen alhaisella tasolla.

Lähteet: Kuntien tilinpäätöstiedot 1991-2023. Verotulot 2024-27 Kuntaliiton veroennuste 9/2024. Valtionosuudet 2024-25 VM/OKM ja 2026-27 VM:n kuntatalousohjelma 9/2024

Myös
verotulot
laskevat
2024

Kuntien menot kasvoivat vuonna 2023 voimakkaasti. Jatkuuko nousu?

- <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2024/kuntasektorin-talous-odotettua-heikompi-vuonna-2023>
- <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2024/kuntien-heikon-talousnakyman-taustalla-useita-syita>

Kuntien valtionosuusjärjestelmä meni rikki sote-tasauserien myötä

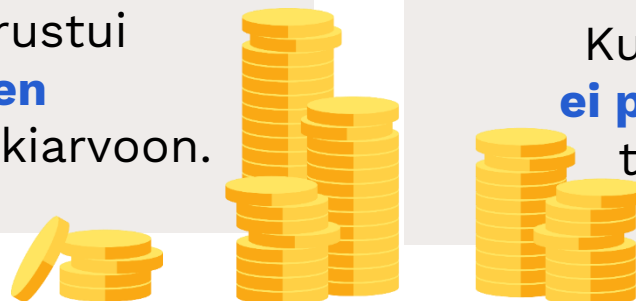

Kuntien nykyinen valtionosuus **riippuu edelleen sote-kuluista**, vaikka tehtävät siirtyivät alueille jo 2023.

Vuosina 2021 ja 2022 **merkittävästi kasvaneet sote-kulut** paisuttivat kunnilta siirrettyä rahoitusta.

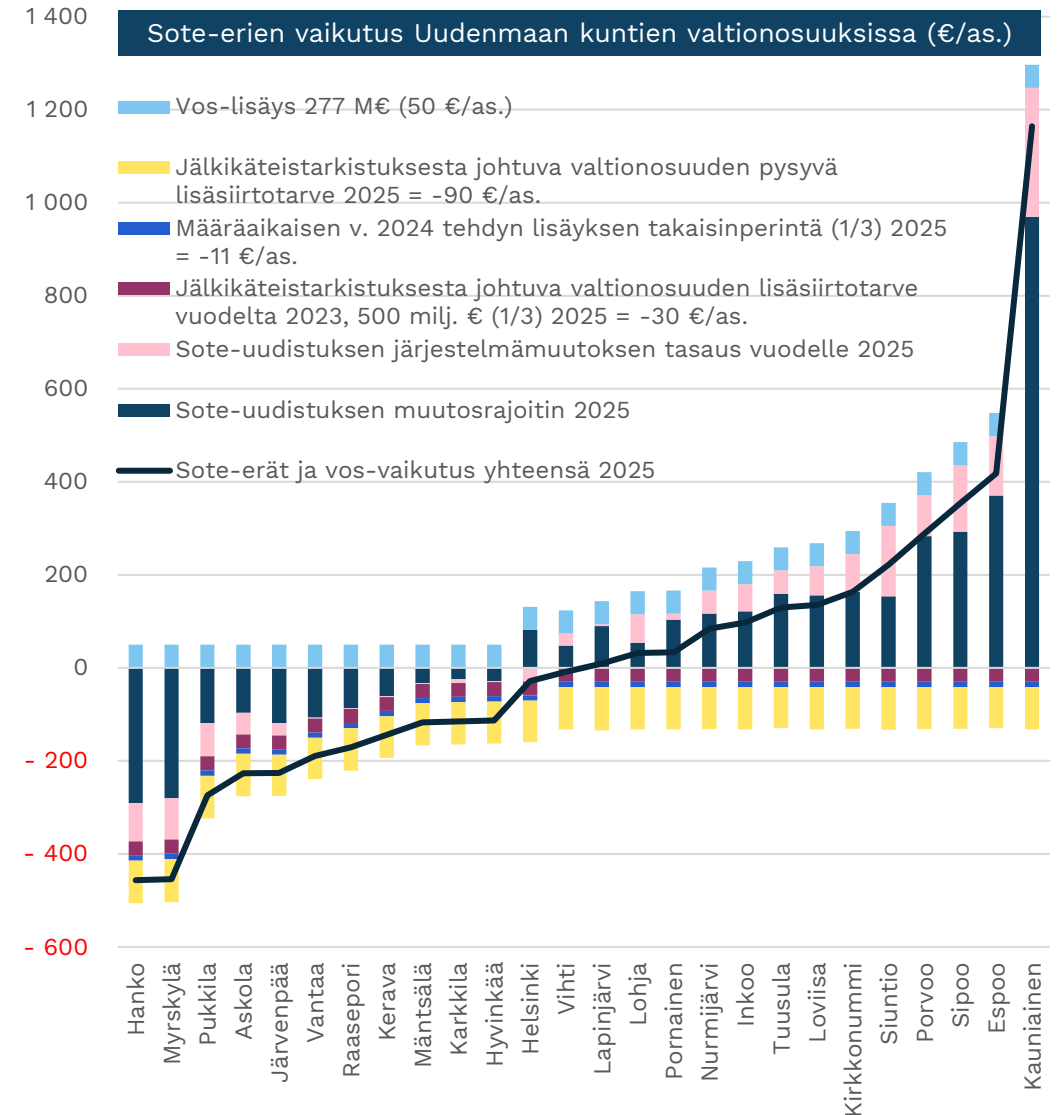
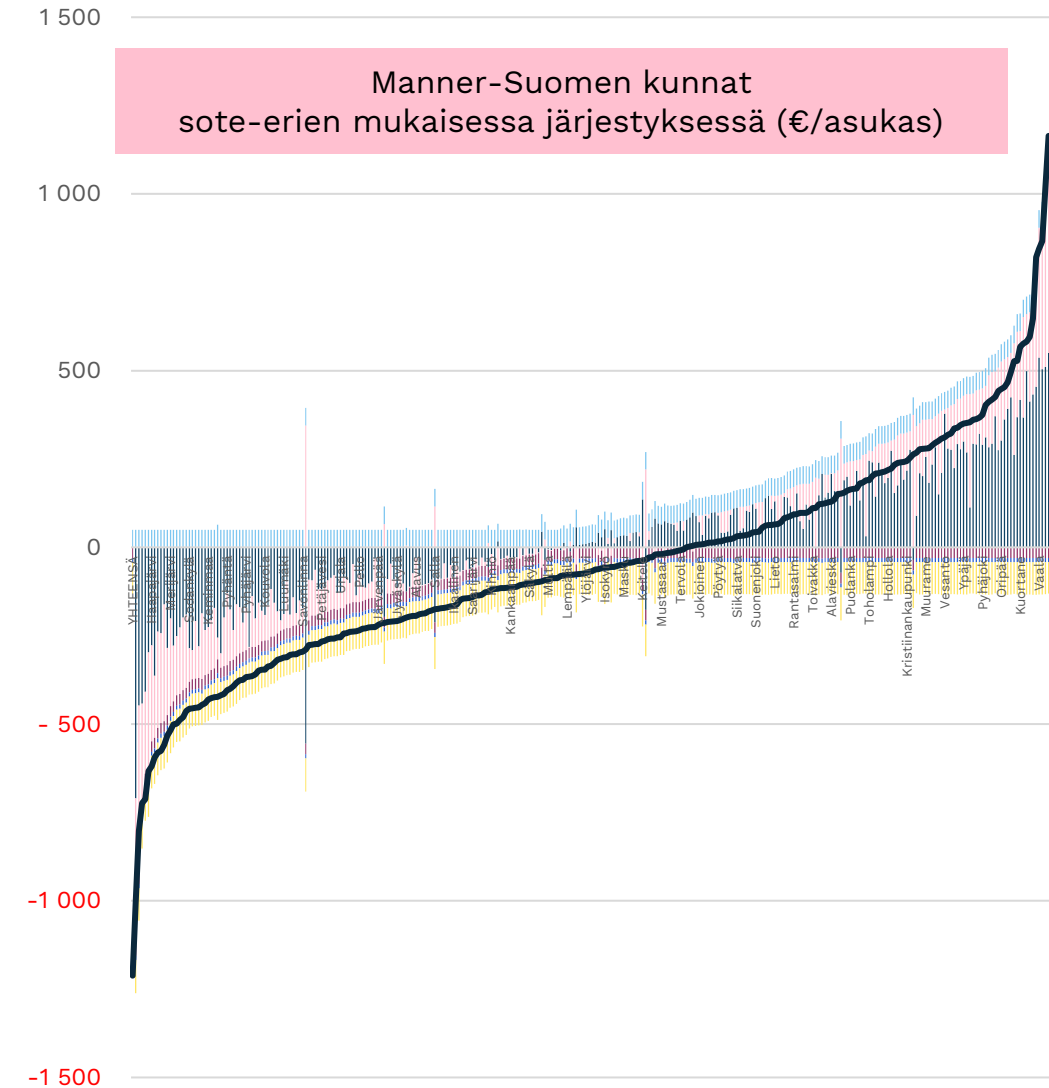
Tasauserien leikkaus perustui **poikkileikkaushetkeen** ts. vuosien 2021 ja 2022 keskiarvoon.

Kuntien nykyisen valtionosuus **ei perustu kuntien lakisääteisiin** ts. sivistystoimen tehtäviin.

- Sote-tasauserien myötä keskenään samankaltaisten kuntien valtionosuusrahoitus **poikkeaa toisistaan merkittävästi**.
- Kunnat **joutuvat tasapainottamaan** valtionosuusvähennyksiä joko palveluistaan leikkaamalla tai veroja kiristämällä.

Sote-erät kuntien valtionosuuksissa 2025

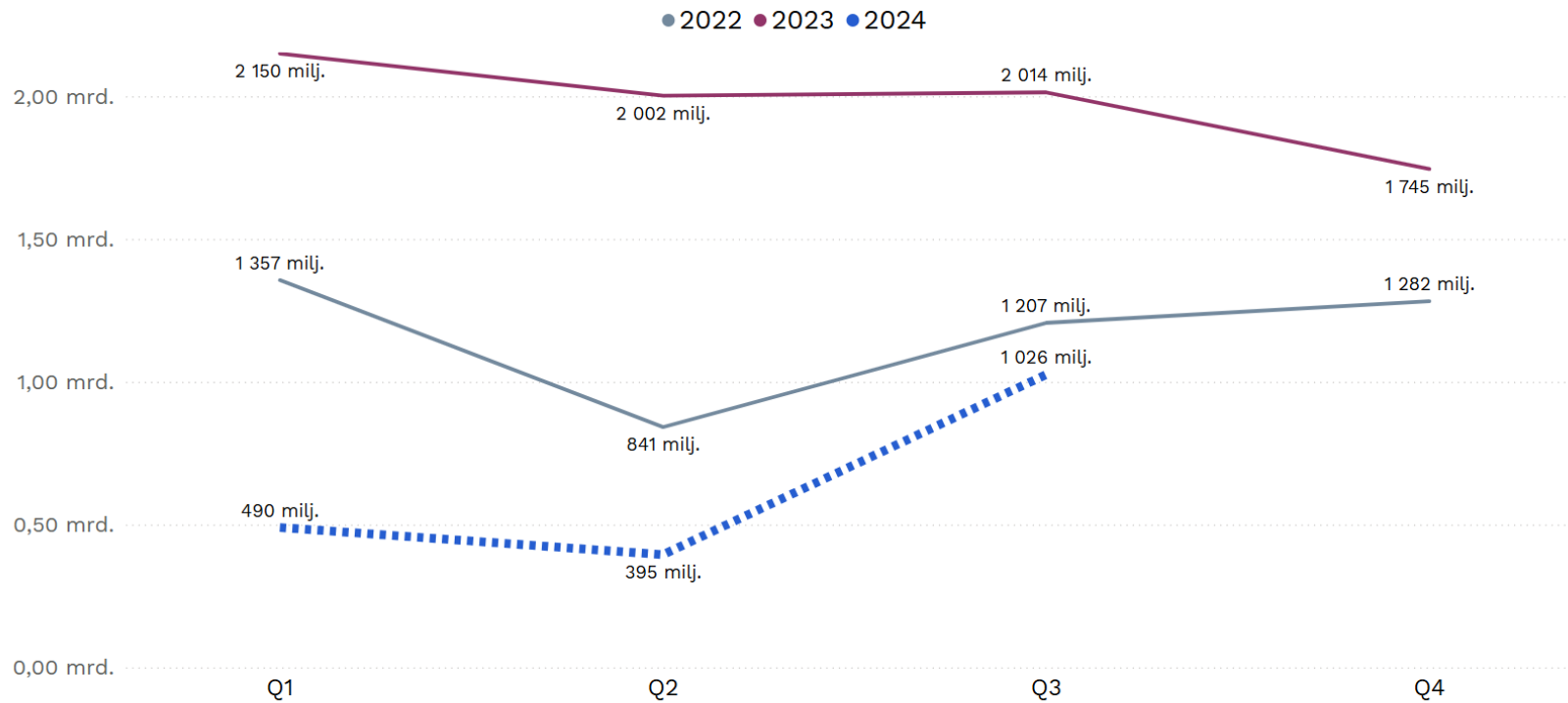

Viimeisimmät tilastotiedot kuntien taloudesta

Ennakkotilasto: Kuntatalouden tila on toipunut 2024 kesän jälkeen

tilikauden tulos kunnissa ja kuntayhtymissä tammi-syyskuussa 2024 (Q3)

Kaikki kalvosarjan muuttujat ovat ulkoisia eli luvuista on poistettu kuntien välisten yhteistoiminta-alueiden sekä kuntien ja kuntayhtymien väliset erät.

21.11.2024 9.18.10

KUNTA
LIITTO

Minna Punakallion blogi 10.12.2024

Kunnat eivät ole lähteneet rajujen menoleikkausten tielle

Kuntien ja kuntavhtvmien menokehitys on ollut viime vuosina vhtä vuoristorataa.

Iso kuva pirstaloituu ympäri kuntakenttää. Tilanteet eriytyvät.

Osa isoista kaupungeista ongelmissa

Tilikauden tulos, Q1-Q3 2024	Euroa
Vantaa	-28 352 825
Seinäjoki	-15 752 495
Pori	-13 682 919
Sotkamo	-7 081 096
Kuopio	-5 217 860
Kurikka	-4 140 076
Tuusula	-2 897 127
Valkeakoski	-2 594 805

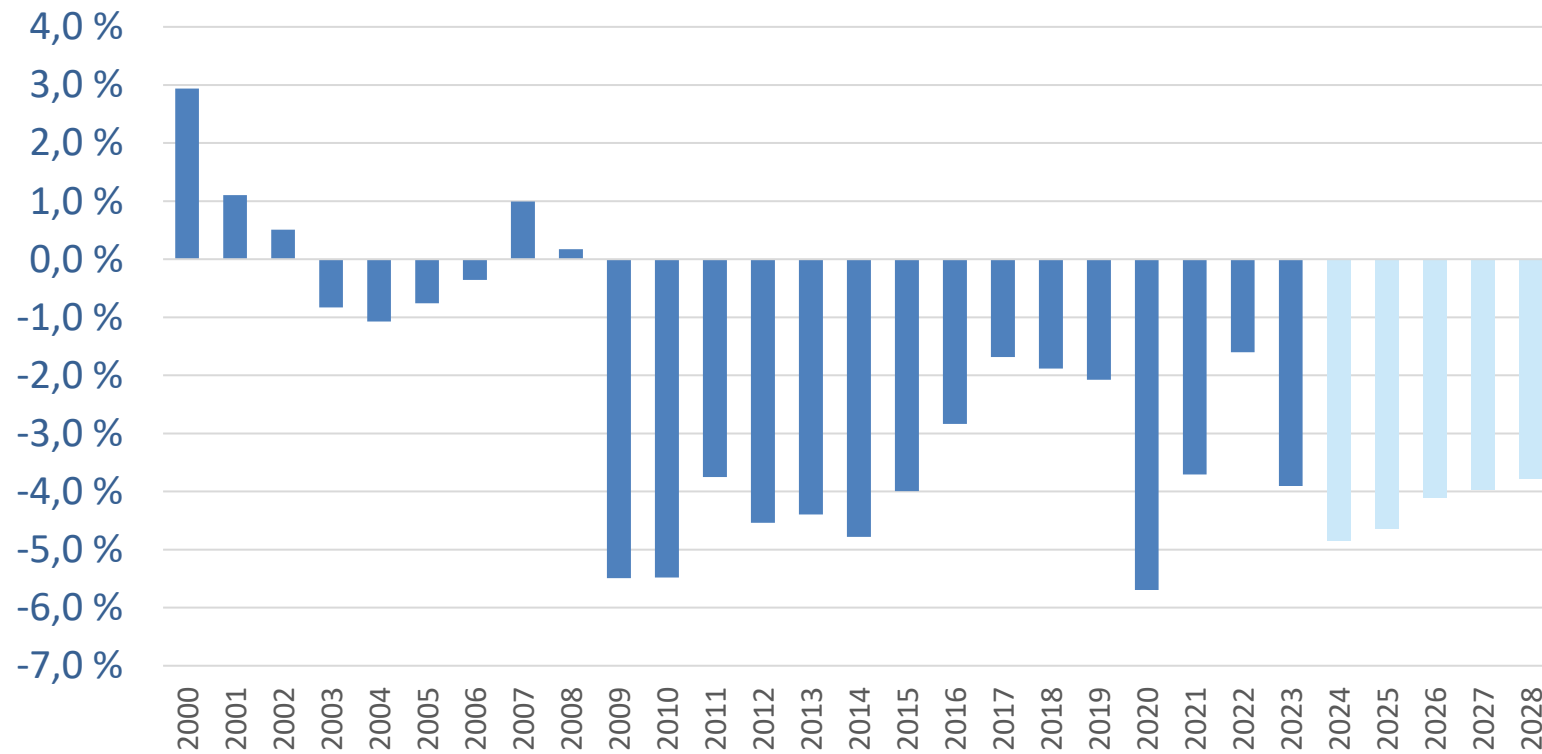
Heikoin tilanne osassa pieniä kuntia, taloustilasto Q1-Q3 €/asukas

Tilikauden tulos	Euroa/as
Merijärvi	-812
Kaskinen	-722
Sotkamo	-701
Myrskylä	-625
Pertunmaa	-508
Polvijärvi	-453
Miehikkälä	-444
Kinnula	-415
Kannonkoski	-369
Humppila	-359
Kaavi	-348
Inkoo	-336

Tilanne koko julkisessa taloudessa

Julkisen talouden (pl. työeläkelaitokset) tila ei ole vielä vahvistunut

nettoluotonanto, prosenttia BKT:sta

Kiitos. Vieraile Kuntaliiton sivustolla Pääekonomistin palstalla!

Minna Punakallio
Puh. 09 771 2095, 040 – 751 5175
minna.punakallio@kuntaliitto.fi
@MinnaPunakallio

www.kuntaliitto.fi

